

II.

Biskop Mynster til Biskop Faber om Ritualsagen.*Ved Holger Hansen.***Høiærværdige Hr. Biskop Dr. Faber, Ridder!**

Kjøbenhavn, d. 23. Jan. 1836.

Ingen kan være beredvilligere, end jeg, til at erkiende det som utilbørligt, at Deres Høiærværdighed ikke for længe siden har hørt fra mig. Mangfoldige Gange har jeg havt for at svare, og der ligger virkelig paa mit Bord en Begyndelse til en Svarskrivelse, som jeg vilde have afsendt, førend jeg drog paa Visitats, men jeg blev saaledes afbrudt, at jeg ikke kom videre end til Begyndelsen, og min Visitatsrejse var denne Gang formedelst Localiteterne saa anstrengende, at det blev mig umueligt at faae Brevet fuldendt. Nu maa jeg blot bede om Undskyldning for den lange Henstand.

Deres Høiærværdighed ville modtage min forbindtligste Tak for den venskabelige Meddelelse af det vigtige Afsnit af Ritualsagen. Jeg har straks læst det med stor Interesse, og jeg erkiender, at ligesom denne Sag fra først af har været behandlet med megen Omhyggelighed i Fyens Stift — hvilket desværre ikke har været Tilfældet allevegne i Siellands Stift — saaledes er ogsaa Resultatet blevet et særdeles fuldstændigt Arbeide, hvori vistnok det vigtigste, der i enhver Materie kan siges pro et contra, er samlet og ledsaget af en grundig og upartisk Dom.

I det min Formening for det Meste træffer sammen med Deres Høiærværdigheds, tillader jeg mig dog tvende Objectioner.

Den ene angaaer den Frihed, som menes at burde tilstaaes Præsterne i Henseende til nogle Dele af Daabs-handlingen. Mig forekommer det, at de Grunde, som ere anførte for een fast og almengieldende Formular, ere saa afgjørende, at Undtagelse ved enkelte Dele neppe bør

finde Sted. Da Daaben foretages saa ofte, og da Omstændighederne tilbyde saa liden Afvexling, vilde vel de færreste Præster have saa megen Opfindsomhed, at de jævnligen kunde variere, og de Fleste vilde derfor uden Tvivl i de Dele, hvor Frihed er tilladt, gjøre sig selv en Formular, som de uden synderlig Forandring vilde følge; men der er vist ingen Rimelighed for, at denne blev bedre end den, der blev udarbejdet til Rituallet. Tværtimod er det saa vanskeligt, her at sige, hvad der bør siges, kort, fyndigt og med nogen Salvelse, at jeg befrygter, de selvgiorte Indlednings- og Slutnings-Taler kun ville blive lidet opbyggelige. Hvor nogen særdeles Omstændighed opfordrer Præsten til særeget Hensyn, er det ham jo uforment, udenfor Formularen, at begynde eller ende med en liden Tale. Det Samme synes mig ogsaa at gælde i Henseende til Communion og Brudevielse, hvor Præsten har sin Skrifte- og Brude-Tale, og deri uden Tvivl al den Frihed, som behøves, til at anbringe, hvad han finder fornødent.

Dernæst turde jeg ikke tillade at foretage nogen Forandring i Troesbekiendelsen. Dette siger jeg vist ikke, fordi jeg elsker den saa høit i dens nuværende Form; tværtimod, dersom endog de udvortes Beviser mod dens apostoliske Oprindelse ikke vare saa stærke, vilde det indvortes for mig være aldeles afgjørende, thi jeg er overbevist om, at Apostlene ikke kunne have opsat en saadan Troesbekiendelse, der saa aldeles mangler testimonium spiritus sancti. Desuagtet ere vi dog blevne ved den, og dette uden Tvivl fordi vi ikke vilde adskille os fra de øvrige christelige Kirker, der nu eengang have vedtaget dette Symbolum. Men den samme Grund, der forhindrer os fra at foretage en total Omarbejdelse, synes mig ogsaa at tale mod partielle Forandringer. Dertil kommer, at der i den hele vanskelige Ritualsag neppe er noget Punct, der i vore Tider vilde vække mere Modstand, end just en Forandring heri.

Det var vistnok meget ønskeligt, om der kunde sættes

en Dæmning for de afskyelige Stridigheder, der fremdeles kunne ventes om denne Sag. Men man vil neppe være tilbøielig til at unddrage den mere end andre Sager fra den frie, offentlige Discussion. De Liberale vilde uden Tvivl finde, at herved var skeet et Indgreb i Trykkefriheden, og de Illiberale, at Regieringens øvrige Foranstaltninger ligesaa vel egnede sig til en saadan Omskandsning mod petulante Angreb.

Min Betænkning om Ritualsagen er desværre endnu ikke færdig. Under mit fem Maaneders Ophold i Roeskilde var det mig umueligt at foretage et saadant opus; siden har jeg havt at udarbejde den liden Reformationshistorie, der skal udkomme til Jubelfesten, tilligemed Kirkebønnerne. Nu har jeg været, og skal fremdeles paa Visittats, saa jeg neppe faar Betenkningen indgivet før i Efteraaret. — Udarbejdelserne til Jubelfesten ere nu approberede og skulle gives i Trykken.

Jeg maa dog berette Deres Høiærværdighed, at De faar Ret i Henseende til den danske Katechismus. Den sidste katholske Biskop i Fyen var virkelig den første Udgiver i Danmark af Luthers Katechismus, og den første evangeliske Biskop i Fyen — nemlig Sadolin — dens første danske Oversætter. Jeg har været saa heldig at faae den Afskrift af Gyldenstiernes Katechismus, som Nyerup har brugt, og jeg skal nærmere beskrive den i et nyt Oplag af mit lille Skrivt om de danske Katechismer, som skal udkomme, saa snart jeg faaer Tid at lægge Haand derpaa.

En liden Tale ved Frederiksborg Skoles Indvielse tillader jeg mig at vedlægge med forbindtligst Taksigelse for de meddelte smukke Taler over Stiftamtmand Cederfeldt.

Stedse

Deres Høiærværdigheds
ærbødigst hengivne
Mynster.

(Af Fyens Bispearkiv i Provinsarkivet i Odense.)

Af Interesse er det, med dette Brev at sammenligne, hvad Mynster om samme Sag skriver i Meddelelser om mit Levnet, Side 257:

»Biskop Faber havde brugt den besynderlige Fremgangsmaade at dele sit Stift i Conventer, og forelægge disse en Mængde Spørgsmaal om Rituallet til Besvarelse. Af disse Besvarelser gjorde han en udførlig Extract, men tog ingen videre Notits deraf; derimod udarbejdede han — hvad Ingen havde anmodet ham om — et fuldstændigt Ritual med Alterbog. Det var et ganske mislykket Arbejde, hvoraf jeg Intet kunde benytte.«
